

2. Економіка і ціноутворення в галузі туризму : навч. посібник / В. І. Костащук. Чернівці : Чернівецький нац. ун-т, 2012. 140 с.

*Плахотнікова Лариса Олександрівна,
кандидат економічних наук,
доцент кафедри менеджменту,
маркетингу та публічного управління;
Національна академія статистики,
обліку та аудиту*

ОСОБЛИВОСТІ ОБЛІКУ ВИТРАТ У ФОРМУВАННІ ЦІНИ ЛОГІСТИЧНИХ ПОСЛУГ

У законодавчих і нормативно-правових актах, що регулюють основи організації та ведення бухгалтерського і податкового обліку в Україні, відсутні узагальнені поняття «логістичні витрати», «затрати на логістику». З точки зору бухгалтерського та податкового обліку, такі витрати у виробничих організаціях розглядаються окремо, як витрати на забезпечення матеріально-виробничими запасами, витрати, пов'язані з продажем готової продукції, витрати на забезпечення виробничих та інших процесів та ін. У торгівлі, з огляду на відсутність процесів виробництва, вони замінюються на процеси, пов'язані з зберіганням товарів і доведенням їх до придатного для продажу стану.

У цьому дослідженні затрати на логістику складаються тільки в частині, що забезпечує розгляд процесу руху матеріально-виробничих запасів від моменту їх створення, придбання, до моменту переходу права власності на них покупця. У зв'язку з цим зазначеним раніше процесом (постачання, внутрішні процеси, збут) відповідають наступні витрати на логістику:

1. Для процесу «забезпечення» з метою дослідження затрати на логістику обмежуються транспортно-заготовчими витратами, які безпосередньо пов'язані з процесом заготовки та доставки матеріалів в організацію і представлені витратами:

- по завантаженню і транспортуванню матеріалів, товарів до складу організації;
- по вмісту складських приміщень;
- по оплаті праці та іншим розрахункам з працівниками складу та в усіх організаціях, задіяними в забезпеченні процесу надходження матеріалів, товарів;
- по виплаті винагороди посередникам, задіяним у процесі придбання матеріалів, товарів;
- по втратам, пов'язаним з транспортуванням у межах встановлених норм природної втрати та ін.

2. Для внутрішньовиробничих процесів (для виробничих організацій) і внутрішніх процесів (для торгових організацій) характерні витрати на логістику включають в себе:

- витрати на переміщення матеріалів, необхідних для виробництва готової продукції, у виробництві, товарів у торгових організаціях між складами;
- витрати на оплату праці працівників складу та в усіх організаціях, задіяних у забезпеченні процесу відпуску та переміщення матеріалів, товарів;
- витрати, пов'язані з доведенням матеріалів і товарів до стану придатного використання;
- внутрішньогосподарські втрати та інше.

3. Для процесу збуту у статті «витрати» на логістику, представлені такою бухгалтерською категорією, як «витрати на продаж», які охоплюють:

- витрати на завантаження та транспортування готової продукції, товарів до складу покупця або до іншого пункту призначення, згідно з договором;
- витрати на вміст складських приміщень, з яких здійснюється відвантаження готової продукції, товарів і в яких забезпечується збереження запасів до моменту відпуску;
- витрати на оплату праці та інші розрахунки із складськими працівниками, що займаються видачою готової продукції, товарів, а також з працівниками організацій, координуючими процес збуту;
- витрати на виплату винагороди посередникам, задіяним у процесі продажу та доставки готової продукції, товарів до покупця тощо.

Аналіз загальних завдань урахування витрат дозволяє сформулювати основні питання урахування витрат на логістику:

- контроль обґрунтованості включення затрат на логістику в собівартість запасів (матеріалів і товарів при надходженні; готової продукції – при виробництві та продажі; товарів – при продажі);
- правильне і своєчасне документальне оформлення логістичних операцій і забезпечення достовірних даних по супутнім затратам;
- контроль потенціалу запасів на різних стадіях логістичного ланцюга;
- виявлення зайвих витрат на логістику з метою їх мінімізації або усунення;
- проведення аналізу ефективності затрат на логістику.

При організації та веденні бухгалтерського обліку затрат на логістику комерційні організації ґрунтуються на наявному загальному характері нормативно-правових актів, закріплюючи вибрані варіанти обліку в локальному документі та обліковій політиці.

На практиці ж ведення обліку існують різні методи урахування витрат в цілому і на логістику (постачання, харчування, збут) в тому числі, право вибору яких надається комерційним організаціям. Вибір методу, а потім і підхід до урахування витрат на логістику, залежить від наступних факторів:

- характер діяльності організації (торгівля, виробництво, нематеріальна сфера діяльності);

- вид діяльності організації згідно загальному класифікатору видів економічна діяльність;
- права застосування спрощених способів ведення бухгалтерського обліку, включаючи спрощену бухгалтерську (фінансову) звітність;
- галузева приналежність організації (методи найбільш раціональні для ведення обліку в сільськогосподарських організаціях, в будівельних організаціях, в промислових організаціях, тощо);
- системи оподаткування в частині норм, відмінних від підходів, передбачених правилами бухгалтерського обліку, тощо.

Проведений огляд підходів до ведення бухгалтерського обліку затрат на логістику дозволяє представити їх з двох позицій: з позиціями процесів, що призводять до виникнення витрат на логістику; з позицією характеру діяльності організації. Відповідно, організація повинна закріпити вибраний спосіб урахування виникаючих витрат на логістику в обліковій політиці для цілей бухгалтерського обліку. Таким чином, облік затрат на логістику буде залежати від ряду вищезазначених факторів, що визначають особливості діяльності організації.

Список використаних джерел

1. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні: Закон України № 996-XIV від 16.07.1999 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14#Text> (дата звернення 14.09.2023)
2. План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій: Міністерство фінансів України від 30.11.99 № 291. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1557-11#Text> (дата звернення 13.09.2023)
3. Про затвердження типових форм первинних облікових документів з обліку сировини та матеріалів: Наказ Міністерства статистики України від 21.06.96 № 193. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0193202-96#Text> (дата звернення 16.09.2023)
4. Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 9 «Запаси»: Наказ Міністерства фінансів України від 20.10.99 № 246. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0751-99#Text> (дата звернення 14.09.2023).